

Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājam
Inārai Mūrnieces kundzei

Latvijas Valsts Ministru prezidentam
Krišjānim Kariņam kungam

Rīga, 21. 06. 2019.

***Par izmaiņām Latvijas lielākā un vērtīgākā uzņēmuma
AS “Latvenergo” padomē***

L. cien. I. Mūrnieces kundze!
A. god. K. Kariņa kungs!

Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta vārdā vēlamies paust mūsu viedokli par 2019.gada 19.jūnijā steigā veiktajām izmaiņām Latvijas lielākā un vērtīgākā uzņēmuma AS “Latvenergo” padomē.

Ievērojot AS “Latvenergo” būtisko ietekmi uz Latvijas ekonomiku un nacionālo drošību, kā arī Latvijas iedzīvotāju intereses, mūsaprāt, **nav pieļaujama situācija, kad bez saprotama pamatojuma pirms termiņa tiek atlaista konkursa kārtībā atlasīta neatkarīga uzņēmuma padome.** Atbilstoši starptautiskai praksei padomes locekļus pirms termiņa atlaiž, ja uzņēmumā ir krīze, ar kuru padome netiek galā, ja viņi nav pildījuši likumā noteiktos uzdevumus, ja pieņēmuši lēmumus pretēji uzņēmuma interesēm vai interešu konflikta situācijā. Neviens no šiem apstākļiem nav piepildījies, turklāt ekonomikas ministrs R. Nemiro publiski paudis, ka atlaistie padomes locekļi varēs piedalīties konkursā, jo pret viņiem, citējot ministru, nav “skarbas sajūtas”, respektīvi, nav būtisku pārmētumu. **Pieņemtā lēmuma steidzamība nav attaisnojama,** jo atlaistā padome bija rīcībspējīga. Turklāt Ekonomikas ministrijai kā uzņēmuma vienīgajam akcionāram iebildumu gadījumā bija iespēja organizēt caurspīdīgu normatīvajiem aktiem un OECD korporatīvās pārvaldības principiem atbilstošu padomes atlases procesu, un nominēt kādu vai visus jaunus padomes locekļus.

Ievēlot jaunu AS “Latvenergo” padomi, **ekonomikas ministrs un Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs kā kapitāla daļu turētāja pārstāvis īsteno nepieļaujamu politisku ietekmi uz lielāko un vērtīgāko uzņēmumu valstī,** kas ir pretēji OECD principiem. Padomes sastāvā ievēlēti ekonomikas ministra biroja pārstāvji, kas ir pretēji valsts kapitālsabiedrību pārvaldības reformas mērķim mazināt politisku pārstāvniecību uzņēmuma pārvaldības institūcijās. Šis ir **bīstams precedents, jo ar šo lēmumu esam atgriezušies pie situācijas, kas valdīja līdz 2009.gadam,** kad uzņēmuma padomes likvidēja, jo tās bija politizētas, ministri tajās virzīja politiskos domubiedrus un “savējos”. Mēģinājumi atgriezties pie šādas pārvaldības politikas nav akceptējama prakse un tie ir jānocērt saknē.

Vienlaikus pastāv pamatotas bažas **vai jaunieievēlētie padomes locekļi atbilst profesionalitātes un kompetences kritērijiem,** kas izvirzāmi kandidātiem uz padomes locekļa amatam, piemēram, par nevainojamu reputāciju un vismaz 3 gadu pieredzi lielas kapitālsabiedrības (kurai apgrozījums ir virs 40 miljoniem EUR) valdes vai padomes locekļa amatā.

Uzskatām, ka šāda **ekonomikas ministra un Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra kā kapitāla daļu turētāja pārstāvja rīcība ir nodarījusi būtisku kaitējumu AS “Latvenergo” reputācijai un interesēm,** kā arī ir degradējusi Latvijas kā OECD dalībvalsts tēlu attiecībā uz spēju profesionāli un nepolitiski pārvaldīt valstij piederošos uzņēmumus atbilstoši OECD korporatīvās pārvaldības principiem. Šāda

rīcība arī kaitē uz amatiem valsts kapitālsabiedrību valdēs un padomēs piesaistīt profesionāļus no privātā sektora, un raisa jautājumus uzņēmuma kreditoros un investoros.

Jaunievelētā padome nav diskusiju klubs, tai ir visas likumā noteiktās pilnvaras pieņemt būtiskus lēmumus par uzņēmuma stratēģiju, valdes atsaukšanu un ievēlēšanu, finanšu uzraudzību. Līdz ar to nav pamata apgalvot, ka tā ir "pagaidu padome". Padomei lēmumus jāpieņem uzņēmuma interesēs ar mērķi palielināt uzņēmuma vērtību, nevis bez ierunām izpildot politiskos uzstādījumus.

Ņemot vērā esošo situāciju un potenciālos riskus valsts drošībai, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts aicina Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētāju un Latvijas Republikas Ministru prezidentu pieprasīt no atbildīgajām valsts amatpersonām skaidrojumus par pamatojumu un steidzamību AS "Latvenergo" padomes nomainīšanai, kā arī noskaidrot patiesās intereses šādi rīkoties, diskreditējot valsts kapitālsabiedrību reformas būtību.

Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts aicina Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētāju un Latvijas Republikas Ministru prezidentu sniegt sabiedrībai informāciju par notiekošo un neaizbildināties ar konfidenciālu informāciju. Tāpat Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts aicina nodrošināt, ka pēc iespējas īsākā laikā Ekonomikas ministrija pārdomātā, caurskatāmā konkursā atbilstoši labākajai starptautiskajai praksei ieceļ profesionālu un neatkarīgu padomi.

Ar cieņu,

Andris Grafs, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta viceprezidents, vadītājs Latvijā

Andris Lauciņš, EY partneris

Reinis Rubenis, Swedbank valdes priekšsēdētājs

Uldis Bīkis, Latvijas Finiera padomes priekšsēdētājs

Armine Movsisjana, KPMG Baltics vadošā partnere

Eva Berlaus, Sorainen vadošā partnere

Guntis Beļavskis, Citadele bankas valdes priekšsēdētājs

Ieva Tetere, SEB bankas valdes priekšsēdētāja

Inese Kamarūte, Fontes valdes priekšsēdētāja un vecākā konsultante

Ingemārs Liakovičus, Digital Mind valdes priekšsēdētājs

Aiga Ārste – Avotiņa, Amrop partnere Latvijā, Igaunijā un Ukrainā

Dagnis Dreimanis, BaltCap vadošais partneris

Elmārs Priekšāns, OP Corporate Bank filiāles Latvijā vadītājs

Māris Gruzniņš, Schwenk Latvija komercdirektors, valdes loceklis.

Zane Kotāne, Conexus Baltic Grid valdes priekšsēdētāja

Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts

Adrese Latvijā: Vaļņu iela 1, Rīga, LV-1050

Tālr.: +371 67212431

Mob. tel. +371 29784407

E-pasts: andris@bicg.eu

www.bicg.eu.

BALTIC INSTITUTE OF CORPORATE GOVERNANCE

Association, registration number: 302441498,

Legal address: Jogailos St. 4, Vilnius, Lithuania